

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoP/30/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5622202740
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrej Kekely
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5622202740.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu Mgr. Andreja Kekelyho a členov JUDr. Jany Urbanovej a JUDr. Vladimíra Topoľančíka, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: H. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom N. XXX/X, XXX XX A., zastúpené ustanoveným kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, dieťa matky: O. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom N. XXX/X, XXX XX A., zastúpenej Mgr. Marcelom Pélim, LL.M., advokátom so sídlom M. R. Štefánika 157/45, 017 01 Považská Bystrica, IČO: 42 014 247 a otca: U. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. D. O. XXX/X, XXX XX U. C., zastúpeného JUDr. Evou Dorociakovou, advokátkou so sídlom 1. mája 697/256, 031 01 Liptovský Mikuláš, IČO: 42 351 189, o v konaní o návrhu otca na úpravu styku s maloletým, v štádiu rozhodovania o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 1P/133/2022-48 zo dňa 20. októbra 2022, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 1P/133/2022-48 zo dňa 20. októbra 2022 mení tak, že do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod spis. zn. 1P/133/2022, nariaďuje neodkladné opatrenie v nasledovnom znení:

Otec je oprávnený stýkať sa s maloletým H. M., nar. XX.XX.XXXX, každú sobotu v párnom kalendárnom týždni v čase od 14:00 hod. do 18:00 hod., a to v období šiestich mesiacov od právoplatnosti tohto uznesenia za prítomnosti matky, následne bez prítomnosti matky, s tým, že otec maloletého na začiatku styku prevezme od matky v mieste bydliska maloletého a po skončení styku maloletého odovzdá matke v mieste bydliska maloletého.

Matka je povinná poskytnúť otcovi k výkonu styku s maloletým všetku súčinnosť, maloletého na styk riadne vopred pripraviť, na začiatku styku maloletého v mieste bydliska maloletého otcovi odovzdať a po skončení styku maloletého v mieste bydliska maloletého od otca prevziať.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením nariadil neodkladné opatrenie, ktorým upravil otcovi styk s maloletým H. M., nar. XX.XX.XXXX (ďalej „maloletý“) každú druhú sobotu v párnom kalendárnom týždni v čase od 14:00 hod. do 18:00 hod., a to až do času právoplatného skončenia konania vo veci samej, vedeného na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod spis. zn. 1P/133/2022 (výrok I.) s tým, že otec v určený deň a hodinu maloletého prevezme v mieste bydliska matky a po ukončení styku ho odovzdá matke v mieste jej bydliska (výrok II.). Matka súčasne uložil povinnosť maloletého na styk s otcom riadne pripraviť a v určený deň a hodinu maloletého odovzdať otcovi (výrok III.).

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že návrhom podaným na súde prvej inštancie dňa 20.09.2022 sa otec domáha úpravy styku s maloletým. Súčasťou podania bol aj návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa otec domáhal dočasnej úpravy styku s maloletým tak, že by bol do právoplatného skončenia konania vo veci samej oprávnený stretávať sa s maloletým každú druhú sobotu v párnom kalendárnom týždni v čase od 14:00 hod. do 18:00 hod. s tým, že si vyzdvihne

maloletého v mieste bydliska matky a po ukončení styku odovzdá maloletého matke v mieste jej bydliska. Matke súčasne žiadal uložiť povinnosť maloletého na styk s otcom riadne pripraviť a odovzdať ho otcovi. Otec podaný návrh odôvodnil tým, že rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš spis. zn. 9P/2/2018 zo dňa 12.02.2018, právoplatným dňa 05.03.2018, bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky. Styk otca s maloletým sa realizoval, avšak nepravidelne. Otec mal v uvedenom období zhoršený zdravotný stav s predpokladanou operáciou, dlhšiu dobu bol práceneschopný v dôsledku zhoršenia jeho zdravotného stavu, preto nemohol pravidelne navštevovať maloletého, alebo si ho brávať k sebe domov a v dôsledku výrazne zhoršeného zdravotného stavu je v súčasnej dobe uznaný za čiastočne invalidného. Napriek vyššie uvedeným skutočnostiam pravidelne matku maloletého kontaktoval za účelom umožniť mu realizáciu styku s maloletým, zaujímal sa o zdravotný stav maloletého, jeho aktivity, návštevu predškolského zariadenia a podobne. O výbere predškolského zariadenia či iných rozhodujúcich skutočnostiach v živote maloletého matka rozhodla len na základe svojho rozhodnutia, otca o jeho vyjadrenie nežiadala. Otcovi maloletého a starým rodičom zo strany otca bol zo strany matky takmer štyri roky odopieraný akýkoľvek kontakt s maloletým. Maloletý žije v spoločnej domácnosti s matkou a jej manželom, matka učí maloletého, že jeho otcom je jej manžel, pričom funkciu biologického otca v živote maloletého takmer úplne eliminuje s výnimkou vyživovacej povinnosti, ktorú si otec voči maloletému pravidelne plní. V čase posledného pojednávania na Okresnom súde Liptovských Mikuláš v konaní vedenom pod spis. zn. 20P/21/2022 bolo na základe priebehu uvedeného konania medzi matkou, otcom a starými rodičmi maloletého z otcovej strany dohodnuté, že matka umožní kontakt s maloletým otcovi a starým rodičom počas leta, čo sa však neuskutočnilo. Maloletý mal byť celý august u svojho starého otca z matkinej strany v N., a teda kontakt sa realizovať nemohol. Z konania a správania matky je zrejmé, že nemá v úmysle umožniť otcovi akýkoľvek dobrovoľný kontakt s maloletým. Na základe vzájomnej dohody právnych zástupcov matky a otca sa mal uskutočniť styk maloletého s otcom a starými rodičmi aj dňa 16.09.2022 o 16:00 hod. na mieste určenom matkou, pričom matka na stanovené miesto z dôvodu pokazeného auta neprišla a navrhla, nech otec príde na iné miesto. Napriek tomu, že sa po dlhšej dobe malo jednať opätovne o prvé stretnutie s maloletým, matka opätovne realizáciu kontaktu zmarila, pričom nevyvinula žiadnu aktivitu, aby uvedenú situáciu vyriešila tým spôsobom, že navrhne iný termín stretnutia, resp. umožní styk s maloletým na vhodnom mieste. V mesiaci júl 2022 sa otec stretol na základe svojho naliehania s maloletým len jedenkrát, pričom na detské ihrisko prišiel syn v sprievode súčasného manžela matky, čo spôsobovalo rozporuplné situácie, pretože maloletý oslovoval „ocko“ svojho biologického otca aj súčasného manžela matky. Pred realizáciou stretnutia v júli 2022 bola matka požiadaná, aby pri stretnutí s maloletým bola prítomná len ona, v záujme eliminovania napätia, avšak opätovne to neakceptovala. Stretnutie v júli 2022 bolo posledným stretnutím otca s maloletým. Otec v súčasnej dobe zabezpečuje starostlivosť o ďalšie dve maloleté deti, vykonáva vo vzťahu k nim všetky obslužné činnosti, čo sa týka bežných denných aktivít a vyplňania ich voľného času. Keďže je eliminovaný akýkoľvek kontakt maloletého s otcom, navrhovaným neodkladným opatrením otec žiadal dočasnú úpravu pomerov vo veci stretávania sa s maloletým, aby sa medzi ním a maloletým začal proces postupnej integrácie.

3. Súd prvej inštancie mal k dispozícii správu o prešetrení pomerov v rodinnom prostredí matky maloletého dieťaťa vykonanom dňa 19.10.2022, z ktorej vyplynulo, že rodičia maloletého sa rozišli v decembri 2017 a od roku 2018 bol otec maloletého v Rakúsku. Pre neplnenie vyživovacej povinnosti voči maloletému v minulosti podala matka na otca trestné oznámenie. K stretávaniu sa otca s maloletým matka uviedla, že sa ozýval väčšinou v sobotu a v roku 2018 sa osobne s maloletým stretol asi trikrát. Následne došlo k stretnutiu otca s maloletým až v roku 2021, a to trikrát, následne v júli 2022. Matka otcovi navrhla striedavú starostlivosť o maloletého, nemá problém umožniť stretnutie otca s maloletým, no zo začiatku navrhuje, aby to bolo raz do mesiaca za jej prítomnosti, postupne sa intenzita stretnutí môže navyšovať. Kolízny opatrovník vykonal bez prítomnosti matky rozhovor s maloletým, ktorý uviedol, že navštevuje Materskú školu v P. a kurz parkúru v Liptovskom Mikuláši. S matkou chodí na výlety, cez prázdniny navštevuje starého otca. S otcom na výlety nechodí, lebo ich opustil, a nechce sa s ním stretávať. Súčasne uviedol, že s otcom bol naposledy na námestí, dobre sa porozprávali, ale potom prišla cudzia teta. Vyjadril sa, že otca nepôjde pozrieť „ani za svet“.

4. Zo spisového materiálu vedeného Okresným súdom Liptovský Mikuláš pod spis. zn. 9P/2/2018 mal súd prvej inštancie osvedčené, že rozsudkom zo dňa 12.02.2018, právoplatným dňa 05.03.2018, bola schválená rodičovská dohoda, podľa ktorej bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný prispievať na výživu maloletého sumou 330,- eur mesačne. Styk otca s maloletým nebol upravený. Uvedený rozsudok bol zmenený rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš spis. zn. 1P/202/2019 zo dňa 20.07.2021 v časti o výživnom tak, že počnúc od 01.06.2020 je otec povinný prispievať na výživu maloletého sumou 150,- eur mesačne.

5. Na základe osvedčeného stavu, v rozsahu nevyhnutne potrebnom pre rozhodnutie o neodkladnom opatrení, súd prvej inštancie, citujúc ust. § 2 ods. 1 a § 360 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), ust. § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1 a 2, § 328 ods. 1, § 329 ods. 1 veta prvá a ods. 2 a § 330 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a ust. čl. 5, § 24 ods. 4 a § 28 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoR“) dospel k záveru, boli splnené zákonné predpoklady pre vyhoviecie návrhu otca, t. j. k nariadeniu neodkladného opatrenia. Vo veci styku otca s maloletým je nutná okamžitá úprava formou neodkladného opatrenia, pokiaľ nedôjde k rozhodnutiu súdu vo veci samej, pretože rodičia dieťaťa spolu nežijú a v tomto štádiu konania sa nedokážu dohodnúť o úprave styku otca s maloletým. Styk otca s maloletým nebol doposiaľ rozhodnutím súdu upravený. V danom štádiu je daná naliehavá potreba bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov, a to najmä v záujme zabezpečenia zdravého vývinu maloletého a stabilizácie jeho výchovných pomerov. Maloleté dieťa má právo na zachovanie svojho vzťahu k rodičom, a súd dbá na to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany oboch rodičov a na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s rodičmi. Je preto v záujme maloletého, aby sa naďalej stretával a udržiaval kontakt aj s druhým rodičom, teda s otcom. Podľa správy kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov v rodinnom prostredí matky bola otcovi zo strany matky navrhnutá striedavá starostlivosť o maloletého a matka sa tiež vyjadрила, že nemá problém umožniť stretnutie otca s maloletým, a to spočiatku raz do mesiaca za prítomnosti matky s postupným navýšením intenzity stretnutí. Vzhľadom na doposiaľ preukázané skutočnosti a verbálne deklarovaný záujem matky umožniť otcovi kontakt s maloletým súd prvej inštancie vyhovel návrhu otca a dočasne upravil jeho styk s maloletým synom v záujme zabezpečenia kontinuity a pravidelnosti poskytovania starostlivosti zo strany otca. Rešpektujúc citové väzby a vývinové potreby maloletého dieťaťa, berúc do úvahy uvádzané skutočnosti, nariadil súd prvej inštancie neodkladné opatrenie, ktorým upravil styk otca s maloletým každú druhú sobotu v párnom kalendárnom týždni v čase od 14:00 hod. do 18:00 hod., s tým, že otec si maloletého prevezme v mieste bydliska matky a po ukončení styku ho odovzdá matke v mieste jej bydliska. Súčasne matke uložil povinnosť maloletého na styk s otcom riadne pripraviť a maloleté dieťa mu odovzdať. Pri rozhodovaní prihliadol súd prvej inštancie na potrebu vytvárania, zachovania a rozvoja vzťahových väzieb maloletého s otcom. Dočasná úprava bude smerovať k pozitívnemu rozvoju vzájomného vzťahu otca a maloletého, pričom prítomnosť matky pri tomto stretnutí nie je nevyhnutná, vzhľadom na už dosiahnutý vek maloletého a stupeň jeho duševnej vyspelosti (dieťa, ktoré je na prahu školskej dochádzky).

6. Proti tomuto uzneseniu podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka, ktorá sa domáhala jeho zmeny tak, že odvolací súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

7. Matka v podanom opravnom prostriedku prezentovala názor o nesprávnych skutkových zisteniach a neúplnom zistení skutočného stavu veci súdom prvej inštancie. Dala do pozornosti, že súd prvej inštancie má vzhľadom na v minulosti či aj aktuálne prebiehajúce konania týkajúce sa rodičovských práv a povinností k maloletému (resp. aj práv iných príbuzných osôb maloletého) dostatok podkladových informácií o existencii sústavných sporov. V konaní vedenom pod spis. zn. 20P/21/2022 (o určení styku starých rodičov s maloletým) bolo pojednávanie konané dňa 28.09.2022 odročené na deň 09.11.2022 z dôvodu zisťovania názoru maloletého cestou psychologicko-psychologického poradne, resp. pripadá do úvahy aj výsluch maloletého priamo pred súdom, pričom matke bola doručená výzva, aby maloletého pripravila a zabezpečila jeho účasť na pojednávaní, ktorému kroku matka nerozumie, keďže skôr bolo súdom v konaní konštatované, že by nebolo vhodné maloletého nútiť k účasti na pojednávaní. Matka s maloletým absolvovala odborné stretnutie v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Liptovský Mikuláš, pričom dňa 03.11.2022 jej bolo doručené odborné stanovisko ohľadom stretávania sa maloletého s biologickým otcom a so starými rodičmi, na ktorého pasáže poukázala v podanom odvolaní. Súd prvej inštancie podľa názoru matky pochybil, keď nezohľadňoval informácie z prebiehajúcich konaní a nariadil neodkladné opatrenie, na základe ktorého má matka každú druhú sobotu na 4 hodiny odovzdať maloletého síce biologickému otcovi, avšak vo vzťahu k maloletému sa jedná o osobu, ktorú 4 roky nevidel a z predchádzajúceho obdobia, keď mal 1 rok, si ho pravdepodobne nepamätá. Nesprávne podľa názoru matky súd prvej inštancie postupoval aj v rovine zisťovania skutočného stavu veci, keď napr. zabezpečenie odborného stretnutia v pedagogicko-psychologickom Centre pre potreby konania musela zabezpečiť priamo matka. Záverom matka poukázala na potrebu prihliadania na najlepší záujem maloletého a povýšenia ho nad záujmy rodičov, resp. starých rodičov zo strany otca.

8. Otec a ani kolízny opatrovník vyjadrenie k odvolaniu matky nepodali a odvolaciemu súdu neboli predložené ani iné podania účastníkov konania v tomto odvolacom konaní.

9. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP) bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 2 ods. 1 CMP v spojení s ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario, preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65 CMP s tým, že odvolacími dôvodmi nebol viazaný (§ 66 CMP) a konštatujúc čiastočnú dôvodnosť odvolania matky napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v zmysle ust. § 388 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP zmenil tak, že nariadil neodkladné opatrenie, ktorým upravil styk otca s maloletým v rozsahu a spôsobom, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia odvolacieho súdu.

10. Odvolací súd považuje za potrebné primárne poukázať na to, že rozhodnutie súdu o neodkladnom opatrení zásadne nepredstavuje rozhodnutie vo veci samej, ale jedná sa o rozhodnutie súdu v určitom štádiu konania vo veci samej. Dokazovanie v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia nie je dokazovaním v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní. To je pojmovo vylúčené. Toto dokazovanie preto teória práva označuje ako osvedčovanie. Na rozdiel od dokazovania, osvedčovanie znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. Pri ich zisťovaní súd neprihliada a ani nemusí prihliadať na všetky procesné formality, ako je to pri riadnom procesnom dokazovaní. Výsledkom takého postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia ako nanajvyš pravdepodobné. Všetky zásady dokazovania platné v civilnom procese sa však nemôžu uplatniť v celej šírke s ohľadom na potrebu poskytnutia rýchlej a účinnej ochrany práv, ktoré majú byť predmetom vydaného neodkladného opatrenia.

11. V kontexte preskúmvanej veci odvolací súd vyšiel pri svojom rozhodnutí z nasledovných skutkových zistení, vyplývajúcich z obsahu spisu.

12. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš spi. zn. 9P/2/2018 zo dňa 12.02.2018, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 05.03.2018, bola schválená rodičovská dohoda matky a otca, podľa ktorej bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky s tým, že matka je oprávnená maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach. Styk otca s maloletým nebol označeným rozsudkom upravený a ani následne nedošlo k jeho úprave súdnym rozhodnutím.

13. Otec sa vo veci samej návrhom doručeným súdu prvej inštancie dňa 20.09.2022 domáha úpravy styku s maloletým. Konanie sa na súde prvej inštancie vedie pod spis. zn. 1P/133/2022.

14. Rodičia malotej nie sú manželia a nesporne dlhodobo nežijú v spoločnej domácnosti a dlhodobo ani nedochádza k pravidelnému styku otca s maloletým. K poslednému styku otca s maloletým došlo v mesiaci júl 2022. Z obsahu návrhu na začatie konania a odvolania matky je zjavné, že rodičia maloletého sa na úprave a realizácii styku otca s maloletým nevedia dohodnúť.

15. Z obsahu správy kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov v rodine zo dňa 19.10.2022 vyplýva, že matka sa vyjadrila, že z jej strany bola otcovi navrhnutá striedavá starostlivosť o maloletého, nemá problém umožniť stretnutie otca s maloletým, no zo začiatku navrhuje stretávanie sa otca s maloletým raz mesačne za jej prítomnosti, postupne sa intenzita stretnutí môže navyšovať. Maloletý sa pri vykonanom rozhovore bez prítomnosti matky vyjadril, že s otcom na výlety nechodí, lebo ich opustil a nechce sa s ním stretávať. Ďalej uviedol, že s otcom bol naposledy na námestí, dobre sa porozprávali, ale potom prišla cudzia teta. Maloletý tiež uviedol, že otca nepôjde pozrieť ani za svet.

16. Z obsahu odborného stanoviska Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Liptovský Mikuláš (ďalej len „Centrum“) zo dňa 26.10.2022 vyplýva, že pri stretnutí s maloletým bol maloletý v správaní milý, komunikatívny, bezprostredný (vhodne usmernený a motivovaný na stretnutie). Má primeraný psychomotorický vývin. Maloletý sa jednoznačne identifikuje s rodinou, v ktorej aktuálne žije, mysliac tým matku a jej manžela M. N., ku ktorým prechováva výrazné pozitívne city. Vzťahy v rodine sú primerane rozvinuté, maloletý prežíva šťastné detstvo. Na otázky o biologickom otcovi, ktorého pozná z fotografií a ktorého mu matka ukazovala a hovorí o ňom, sa vyjadril, že ich otec opustil, keď bol malý, nič o ňom nevie, nevie, kde býva a čo robí. Z objektívneho psychologického posúdenia vyplýva, že maloletý sa identifikuje úplne prirodzene so svojou rodinou a rozšírenou rodinou zo strany matky a jej manžela. Pripúšťa existenciu biologického otca, ktorý jeho a jeho matku opustil. Po predchádzajúcich stretnutiach s biologickým otcom (okolo 4. roku veku), stretnutí v oddychovej zóne sa maloletý pomočoval, prípadne ochorel (stretnutie v meste). V materskej škole je učiteľkami maloletý hodnotený ako milé, spoločenské a dobre socializované dieťa, ale počas spánku chodieval často na WC. Zo záverečného zhrnutia a odporúčania Centra vyplýva, že je potrebné v plnej miere zohľadniť potreby maloletého, ktorému nebolo prirodzene umožnené nadviazať a rozvíjať kontakty so svojimi príbuznými, ktorí sú z jeho uhla pohľadu cudzí ľudia a situácie, ktorým sa musí v tejto súvislosti podrobovať, bývajú pre neho stresujúce, spôsobujú nestabilitu v jeho prežívaní a môžu v nemalej miere súvisieť aj so sekundárnou neurotizáciou (v zmysle pomočovania). Maloletý aktuálne nemá potrebu meniť niečo na svojom živote, je spokojný vo svojej rodine. Aktuálne sa nachádza v dôležitom vývinovom období (predškolské obdobie), pričom

navštevuje povinné predprimárne vzdelávanie, chodí na krúžky, pripravuje sa na vstup do školy a akékoľvek stresujúce faktory môžu negatívne ovplyvniť jeho psychický stav a emocionálne rozpoloženie. Pri zohľadnení všetkých dostupných informácií a poznatkov Centrum odporúčalo, aby stretnutia otca s maloletým začali prebiehať postupne, v pravidelných termínoch a to za prítomnosti matky, ideálne na obdobie troch až šiestich mesiacov (podľa potreby a stavu dieťaťa). Následne by bolo možné prejsť, ale veľmi citlivo a empaticky na stretnutia s otcom bez prítomnosti matky a po určitom čase v rámci stretnutí postupne začať maloletého zoznamovať aj s biologickými starými rodičmi zo strany otca.

17. Podľa ust. 25 ods. 2 ZoR v platnom znení, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

18. Podľa ust. § 36 ods. 1 ZoR v platnom znení, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami [6] § 116 Občianskeho zákonníka]. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

19. Odvolací súd považuje za potrebné vo všeobecnosti zdôrazniť, že ciele výchovy detí sú sformulované v ust. čl. 29 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý je tiež súčasťou nášho právneho poriadku (publikovaný v Zbierke zákonov pod č. 104/1991). Z psychologického hľadiska je cieľom výchovy detí jednoznačne ich všestranný vývoj na fungujúce, citovo a psychosociálne zrelé ľudské osobnosti s produktívnou sociálnou orientáciou. Rozhodujúcu úlohu vo výchove detí majú rodičia. Obsahom ich práva „vychovať“ je v prvom rade právo a (povinnosť) chrániť záujmy detí, ďalej tiež riadiť a usmerňovať ich konanie a vykonávať nad nimi dohľad, právo mať deti u seba, resp. určiť miesto ich pobytu, práva sa o ne osobne starať, či práva na stretávanie sa s nimi. Rodičia sú pri výkone rodičovských práv a povinností zásadne rovnoprávni, samozrejme za podmienky, že sú obaja nositeľmi práva výkonu. Je preto prvoradou povinnosťou a súčasne právom obidvoch rodičov podieľať sa na výchove maloletých detí. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že nežijú v spoločnej domácnosti. V záujme zdravého vývoja dieťaťa je preto nevyhnutné, aby si obaja rodičia vybudovali korektné vzťahy, ktoré budú viesť k realizácii práva toho rodiča stykať sa s dieťaťom, ktoré nemá zverenú do osobnej starostlivosti. Rodič, ktorému bolo zverenú dieťa do osobnej starostlivosti, nemôže druhému rodičovi brániť v styku s dieťaťom, ale práve naopak, je povinný vytvárať podmienky pre hladký priebeh týchto stretnutí. Obidvaja rodičia sú povinní práva svojho dieťaťa nielen deklarovať, ale najmä rešpektovať a v maximálnej miere sa im prispôbiť. Iný postup je kontraproduktívny a vedie k odcudzeniu rodiča od detí a k ochladeniu ich vzájomných vzťahov, čo nie je vôbec žiaduce a v rozpore so záujmom dieťaťa. Je rozhodne v záujme dieťaťa byť v kontakte s oboma rodičmi, pokiaľ sú riadne výchovne spôsobilí. Rešpekt k právam iných je jedným z predpokladov riadnej výchovy. Z pozitívneho záväzku štátu na poli ústavnej garancie a ochrany rodičovstva a rodiny, resp. rodinného a súkromného života (čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, čl. 32 Listiny základných práv a slobôd a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) vyplýva, že súdy sú povinné zverenými procesnými prostriedkami vytvárať predpoklady pre urovanie narušených vzťahov medzi rodičmi a deťmi, vrátane prostriedkov donútenia, ak môže takéto opatrenie viesť k sledovanému cieľu a ak je primerané.

20. Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie v napadnutom uznesení potiaľ, že v danom prípade bolo potrebné rešpektujúc citové väzby a vývinové potreby maloletého, berúc do úvahy zistenú skutočnosť, v záujme zabezpečenia kontinuity a pravidelnosti poskytovania starostlivosti o maloletého zo strany otca, nariadiť neodkladné opatrenie, ktorým bude až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej upravený styk otca s maloletým. Aj odvolací súd mal za to, že stretnutia otca s maloletým sú dôležité z hľadiska zachovania, resp. postupného prehlbovania rodinných väzieb medzi maloletým a otcom. Trávenie času s oboma rodičmi je pre dieťa mimoriadne dôležité z hľadiska jeho ďalšieho priaznivého psychického, fyzického a sociálneho vývoja. Dieťa potrebuje mať pocit, že hoci rodičia spolu nežijú a netravia spoločne čas ako rodina, nie je odmietané a že obaja rodičia ho milujú. Je v najlepšom záujme dieťaťa, aby trávilo čas s oboma rodičmi. Styk otca s dieťaťom, ktoré nie je schopné sa trvale fixovať aj na osobu, s ktorou nie je v dennom kontakte, je nevyhnutný na zachovanie a rozvíjanie emočných väzieb medzi rodičom a dieťaťom. Je najmä v záujme dieťaťa, aby rodičia pristúpili k vzájomnému akceptovaniu ich postavenia a rolí v živote dieťaťa a nevytvárali prekážky pre budovanie si vzťahu dieťaťa a druhého rodiča. V nadväznosti na uvedené, akcentujúc vyjadrený kladný postoj matky pri zisťovaní pomerov v rodine kolíznym opatrovníkom, kedy matka vyjadrila svoj pozitívny záujem na stretávaní otca s maloletým, dokonca (zrejme do budúcnosti) pripustila formu striedavej osobnej starostlivosti o maloletého, odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie matky pokiaľ navrhovala, aby

odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že by návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, nie je dôvodné.

21. Odvolací súd však pri rozhodnutí o odvolaní matky vzal do úvahy súčasný stav vo vzťahu otca s maloletým, ktorý je značne nerozvinutý, až vymiznutý. Na podklade odborného stanoviska Centra odvolací súd dospel k záveru, že v najlepšom záujme maloletého je realizovať styk otca s maloletým v pravidelných termínoch a intervaloch po určité obdobie (troch až šiestich mesiacov) za prítomnosti matky a až následne realizovať styk otca s maloletým bez prítomnosti matky. Odvolací súd mal za to, že počas obdobia šiestich mesiacov je možné, aby sa za aktívnej pozitívnej participácie matky vytvoril medzi otcom a maloletým taký emočný vzťah, ktorého intenzita bude postačujúca na to, aby sa stretávanie otca s maloletým mohlo následne uskutočňovať už bez prítomnosti matky. Otcom navrhovanú frekvenciu a rozsah styku s maloletým považoval aktuálne odvolací súd za primeranú, zodpovedajúcu potrebe opätovného nadviazania vzťahu otca s maloletým a jeho postupnému rozvoju.

22. S ohľadom na uvedené skutočnosti a úvahy, odvolací súd dospel, zhodne so súdom prvej inštancie, k záveru, že v posudzovanom prípade boli naplnené podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia podľa ust. § 2 ods. 1 CMP v spojení s ust. § 325 ods. 1 CSP, teda že je potrebné a v záujme maloletého bezodkladne upraviť pomery výkonu práva styku otca s maloletým, avšak za iných podmienok, ako boli tieto určené v napadnutom rozhodnutí súdu prvej inštancie. Preto napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa ust. § 388 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP zmenil tak, že nariadil neodkladné opatrenie, ktorým v zmysle ust. § 36 ods. 1 v spojení s ust. § 25 ods. 2 ZoR dočasne upravil styk otca s maloletým v rozsahu a spôsobom, ako je to uvedené vo výroku tohto uznesenia. Odvolací súd mal za to, že takouto úpravou budú v nevyhnutne miere realizované vzájomné práva otca a maloletého na ich styk, a to v najlepšom záujme maloletého.

23. Záverom odvolací súd dodáva, že konštatované závery neprejudikujú rozhodnutie vo veci samej, v ktorom bude potrebné zrejme vykonať dokazovanie v oveľa širšom rozsahu. Komplexné posúdenie úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému bude predmetom konania vo veci samej, pričom pri meritórnom rozhodovaní sa bude súd prvej inštancie v plnej miere zaoberať aj všetkými tvrdeniami účastníkov konania, ako i dôkazmi, ktoré produkovali a budú produkovať, o. i. aj v štádiu tohto odvolacieho konania. Súčasne bude mať súd prvej inštancie povinnosť vykonať dokazovanie aj z úradnej moci na posúdenie všetkých pre rozhodnutie relevantných skutkových, ako aj odborných otázok (§ 36 CMP). Súd prvej inštancie má taktiež možnosť žiadať kolízneho opatrovníka, ako aj účastníkov o podávanie správ o rodinných pomeroch (o realizácii styku otca s maloletým) a pokiaľ sa tieto pomery zmenia, môže aj sám bez návrhu (ex offa) zrušiť (§ 363 CMP), prípadne nariadiť nové neodkladné opatrenie (§ 360 ods. 1 CMP) prihliadajúc na záujem dieťaťa.

24. O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, pretože na súde prvej inštancie aktuálne prebieha aj konanie vo veci samej, ktoré doposiaľ nie je skončené (§ 58 CMP).

25. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) [§ 421 ods. 2 CSP].

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) [§ 422 ods. 1 CSP].

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 77 CMP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) [§ 428 CSP]. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti /Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov).

Ak sa jedná o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 a nasl. CMP.